

”Varje känsla blir synlig.”

Håkan Jäder är en komiker som brukar möta sin publik på krogen och på Finlandsfärjan. Döm om hans förvåning när ABF i Värmland hör av sig och undrar om han vill följa med på en resa till Auschwitz. Att han vågade svara ja var nästan lika förvånande. Jäder är inte den första som ställt sig frågan om det är möjligt att gestalta erfarenheter som ligger så långt bortom språket, men han har löst uppgiften på ett ypperligt sätt i ”Auschwitz tur och retur”, en kort liten föreställning som jag tror kan fungera som en perfekt inledning till en diskussion om nazism och rasism.

Han predikar inte, han höjer inte rösten, han ställer sig över huvud taget inte över sin publik för att med facit i ena handen och pekpinnen i den andra tala om vad som är rätt och fel. Ändå lyckas han förmedla en moralisk hållning som går djupt in i ämnet, inte genom att stapla siffror och fakta på varandra utan att genom att vara personlig, en främling i lidandets land.

Först bussresan med en samling personer som han alltför snabbt bildar sig en uppfattning om, den paradoxala anblicken av de välmående turisterna på parkeringsplatsen utanför lägret, barnen som leker i solen, detaljer som steg för steg leder oss närmare resans mål och snarare snuddar vid verklighetens fasa än ger den fullständiga bilden av nazismens brott.

Det är en föreställning som inte behöver etiketteras. Den rör sig naturligt mellan berättelser, lektion och teater och växlar snart över i frågor om dagens antisemitism och främlingsfientlighet. **Jörgen Bodners regi** talar med så små gester att varje känsla blir synlig i Håkan Jäders ansikte. Visst vore det en välgärning om denna resa fick rulla vidare nu när höstterminen nu startar.

Leif Zern D.N.

